

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

SOSYAL DEVLET VE SOSYAL BELEDİYECİLİKTE YAŞANAN DÖNÜŞÜM: KÜTAHYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Murat YAMAN

*Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü,
Kentleşme ve Çevre Sorunları A.B.D.*

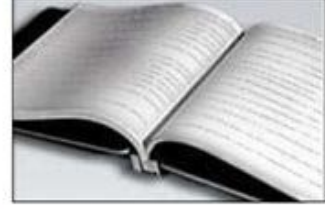
Özet: Küreselleşme ve özellikle 1970’li yıllarda meydana gelen ekonomik krizler sosyal devlet anlayışında ciddi dönüşümlerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu süreçte sosyal devlet gerilerken sivil toplum kuruluşlarının, piyasanın, rekabetin, yerel yönetimlerin ön olana çıktığı görülmüştür. Yerelleşme eğilimlerinin de katkısı ile devletin sunduğu bir takım sosyal hizmetlerin bu süreçte yerel yönetimlere bırakıldığı ve sosyal belediyecilik anlayışının güçlendiği görülmüştür. Türkiye’de son yıllarda yerel yönetimler alanında yapılan reformların bu süreci desteklediği düşünülmektedir. Bu çalışma ile sosyal devlet ve sosyal hizmetlerde ortaya çıkan değişim ve dönüşüm süreci analiz edilmiştir. Kütahya Belediyesi örneği kapsamında ise son yıllarda sosyal hizmet anlayışında ne gibi değişimlerin meydana geldiği ve mevcut durumu destekleyip desteklemediği tartışılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Sosyal Hizmet, Sosyal Belediyecilik, Kütahya Belediyesi, Küreselleşme

THE TRANSFORMATION OF SOCIAL STATE AND SOCIAL MUNICIPALITY : THE CASE OF KUTAHYA MUNICIPALITY

Abstract: Globalization and the economic crises in the 1970s, especially in serious transformations led to the change in the understanding of the social state. Decreased social states of civil society organizations in the process of the market, the competition, the front until local authorities are observed. Other trends also contributed to the decentralization of the state and local governments released a number of social services and social municipality understanding this process has been strengthened. In the field of local government reforms in Turkey in recent years is thought to support this process. Through this study, welfare state and social services in the process of change and transformation were analyzed. In case of the example of Kütahya municipality, it is studied that what kind of changes has been emerged and it is discussed that whether these changes contribute the current circumstances or not. Kütahya Municipality of changes have occurred in recent years, social services, and the current state of understanding as to what is discussed or not it supports.

Keywords: Welfare State, Social Work, Social Municipal, Kütahya Municipality, Globalization

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

1.GİRİŞ

Küreselleşme ve kapitalizmin yaşadığı krizlere paralel olarak yeni liberal ideoloji ve uygulamalar sonucu, hem gelişmiş Batı ülkelerinde hem de Türkiye’de sosyal devlet önemli ölçüde gücünü yitirmiştir. Bu dönüşümün temel boyutunda, piyasa ve işletmecilik ilkelerine göre çalışan, özel sektörün önünü açan, gücünü ve sorumluluklarını ortaya çıkan yeni aktörlerle paylaşan, düzenleyici, küçük ama etkin ve rekabete dayalı bir devlet fikri ve bireysel hak ve sorumlulukların öne çıkartılması anlayışı hakim olmuştur. Böylece sosyal devlet anlayışından merkezi yönetim açısından büyük ölçüde vazgeçilmiştir (Öztürk ve Gül, 2012: 377). Sosyal devlet anlayışının zayıflaması ile birlikte devletin sosyal hizmet alanındaki bir takım görev ve yetkileri de sivil toplum kuruluşlarına ve yerel yönetimlere devredilmiştir.

Sosyal niteliği ağır basan faaliyetlerin yerine getirilmesi sorumluluğunun yerel yönetimlere yüklenmesi sosyal belediyecilik anlayışının yerelde güçlenmesini sağlamıştır. Türkiye’de 2000 yılından sonra yerel yönetim alanında yapılan düzenlemeler de bu süreci iyi bir şekilde destekler nitelikte olmuştur. Bu noktada çalışmanın amacı, sosyal devlet ve sosyal belediyecilikte meydana gelen bu önemli değişimlerin Kütahya özeline nasıl yansıdığını, sosyal belediyecilik adı altında ne gibi farklılaşmaların meydana geldiğini ortaya koymaktır.

Bu çalışmanın ilk bölümünde sosyal devlet, sosyal politika ve sosyal belediyecilik konularına kavramsal açıklık getirilmeye çalışılmış olup, ikinci bölümde sosyal devlet alanında meydana gelen dönüşümün yerel yönetimlerin sunduğu sosyal nitelikli hizmetlere ne şekilde yansıdığı konusu ele alınmaya çalışılmıştır. Son bölümde ise sosyal belediyecilikte meydana gelen dönüşümlerden Kütahya Belediyesi Sosyal Hizmet Müdürlüğü faaliyet raporlarından elde edilen verilerle Kütahya Belediyesi’nin nasıl ve ne şekilde etkilendiği konusuna açıklık getirilmiştir.

2.SOSYAL DEVLET VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

2.1.Sosyal Devlet ve Sosyal Politika(lar)

Devlet genel anlamıyla, belirli bir coğrafi alanda egemen bir hükümet yetkisini elinde bulunduran ve bir takım kurumlar vasıtasıyla otorite uygulayan siyasi bir birlik (Heywood, 2007: 126) olarak tanımlanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde devlet her ne kadar değişim ve dönüşüm yaşamış olsa da bir yönü ile hiç değişmemiştir. Bu da otoritesi altında bulunan toplumsal sistemi yeniden üretmesidir (Şaylan, 1995: 17). Devletin ana işlevi, değişmez bir biçimde sosyal düzenin devamlılığını sağlamak olarak bilinmektedir. Devlet, düzeni destekleyen ve sosyal istikrarı sağlayan bir kurumlar örgüsüdür (Heywood, 2007: 124).Devlet toplumsal düzeni yeniden üretirken özellikle ekonomik bakımdan zayıf, güçsüz, muhtaç, yoksul bir takım birey ve grupların çıkarlarına *sosyal*

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

adalet* kapsamında öncelik tanımaktadır. Bu bağlamda toplumsal yaşamda sosyal adaleti hayata geçirmeyi hedefleyen devlet ise sosyal devlet niteliğine bürünmektedir. Sosyal devlet, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata aktif müdahalesini meşru ve gerekli gören bir anlayışı ifade etmektedir (Atar, 2000: 78). Devlet ekonomik ve sosyal hayata nasıl, ne biçimde ve ne zaman müdahale edeceğini tek başına belirleyememekte, bunu ülke koşulları ve ihtiyaçları ile serbest piyasa ve sivil toplum ilkelerini göz önünde bulundurarak gerçekleştirmektedir. Müdahale ekonomik ve sosyal hayatın faydasına ve bu hayatın araçlarıyla yapılmaktadır (Duman, 1997: 16-17).

Sosyal devlet esas itibarıyla Almanya kökenli bir Avrupa terimidir. Anglo-Sakson dünyasında ise daha çok devletin bir hedefi olarak sosyal adaletten söz edilmekte ve devletle ilgili olarak refah devleti kavramı kullanılmaktadır. Ülkemizde ise sosyal devlet kavramı bu ikisini birleştiren bir anlamı içermektedir. Buna göre sosyal devlet hem sosyal adaleti hayata geçirmeyi amaçlayan hem de refahı artırmaya ve yaygınlaştırmaya çalışan devlet anlamına gelmektedir (Erdoğan, 2004: 218). Bu amaçla sosyal devlet, vatandaşlarının sosyal durumlarıyla, refahlarıyla ilgilenmektedir. Onlara insan haysiyetine yakışır, asgari bir yaşam düzeyi tesis etmek için gerekli sosyal

yardım tedbirlerini akmaktadır ve bunları geliştirmektedir. Bununla birlikte sosyal devlet, milli gelirin toplumun bireyleri arasında adaletli ve dengeli bir şekilde dağıtılmasını da sağlamaya çalışmaktadır. Sosyal devletin en önemli unsuru, bireylere sosyal hakların verilmesidir (Atar, 2000: 78). Sosyal haklar, ekonomik ve kültürel haklarla birlikte ikinci kuşak haklar arasında yer almaktadır. İkinci kuşak haklar esasen sosyal adaleti sağlamayı, sosyal eşitsizlikleri azaltmayı, toplum içinde ekonomik açıdan zayıf olan sınıf ve grupları korumayı amaçlayarak düzenlenmişlerdir. Çalışma hakkı, işsizliğin önlenmesi, çevre, bilgi edinme hakkı, hastalık ve yaşlılık durumunda bakım alma hakkı gibi haklar ikinci kuşak hakları oluşturmaktadır (Aydınlı, 2004: 19).

Sosyal devletin, sosyal barışı ve adaleti hayata geçirebilmesi oluşturacağı sosyal politikalara bağımlı hale gelmektedir. Böylece sosyal politika uygulamaları sosyal barış ve adalet amacını hayata geçirmeye çalışan uygulamalara bürünmüştür. Sosyal politika, sosyal sorunları inceleyen ve bu sorunlara çözüm üreten bir araştırma alanı olup, toplumdaki tüm sınıfların ve grupların sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, vergi gibi sorunlarını inceleyen ve bunlara yönelik çözümler öneren daha geniş bir araştırma alanını ifade etmektedir (Kaya ve Şentürk, 2007: 37). Bu açıdan yoksulluğun önlenmesi, herkesin belirli bir eğitim ve sağlık hakkı ile donatılması gelir dağılımındaki eşitsizliklerin sınırlı ölçüde de olsa giderilmesi, işsizliğin ortadan kaldırılması, gibi hedefler sosyal politikanın temel

* Maddi kaynakların ahlak yönünden haklı görülebilir bir şekilde dağıtımı; sosyal adalet çoğunlukla eşitlik kaygısıyla yapılan bir taraf tutmayı ifade eder. Bkz Heywood,2007: 140.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

hedefleri arasına girmiştir (Kolat, 2010: 32).

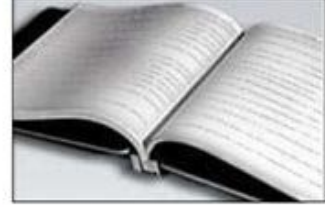
Sosyal değişim ve gelişim sürecine paralel olarak artan sosyal sorunlarla birlikte sosyal politikanın tanımı ve içeriği de değişim göstermiştir. Değişimin ardından sosyal politika bütün sosyal alanların ve bütün sosyal grupların sorunlarını tespit etmekte ve buna göre çözümler üretmektedir. Toplumdaki tüm sınıfların ve tüm grupların sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, konut gibi problemlerini çözme vazifesini üstlenen sosyal politika, sosyal devletin değişik sosyal problemlerin çözümünde en önemli aracı haline almıştır (Seyyar, 2008: 31).

Sosyal adaleti gerçekleştirmeyi amaçlayan sosyal devlet, çatısı altında yer alan kişi ve gruplarla oluşan bedensel, zihinsel, ruhsal eksiklik, fakirlik ve eşitsizliği gidermek istemektedir. Bu amaçla sosyal sorunları çözümlenmek, yaşam standartlarını iyileştirip yükseltmek, bireylerin bir birleriyle ve sosyal çevresiyle uyum sağlamasını kolaylaştırmak amacıyla insan haysiyetine yakışan sosyal politikaları üretmektedir. Bir sosyal devletin olmazsa olmazlarından olan sosyal politika(lar), toplumda meydana gelen sosyo-ekonomik sorunları çözmeyi ve sosyal adalet kapsamında genel refahı artırmayı, yaygınlaştırmayı ve devam ettirmeyi arzulayan merkezi yönetim veya yerel yönetimler tarafından başvuru düzenleyici ve iyileştirici politikaların (Seyyar, 2008: 31) tamamı olarak özetlenmektedir.

Hem sosyal adaleti tesis etmeyi amaçlayan hem de refahı yükseltip yaygınlaştırmayı

amaçlayan sosyal devlet anlayışı, kamu otoritesinin tüm ülkeye bu hizmetleri etkin ve verimli sunabilme sorununu beraberinde getirmiştir (Negiz, 2011: 325). Halka hizmet götüren en yakın hizmet birimi yerel yönetimlerdir. Halkın günlük yaşamına ilişkin sosyal ihtiyaçların karşılanmasında yerel düzeydeki örgütlenmelerin ulusal düzeydeki örgütlenmelerden daha etkin olduğu savunulmaktadır (Uçaktürk vd., 2009: 4). Bu kapsamda hizmetleri ülke coğrafyasına yayabilmek için yerel yönetim birimlerine ve özellikle de belediyelere büyük bir ihtiyaç duyulmaktadır. Zira sunulmak istenilen sosyal hizmetlerin yerel niteliği de daha ağır basmaktadır. Kısacası sosyal politikalar kapsamında ihtiyacı olan birey ve gruplara bu hizmetlerin belediyeler tarafından daha kolay ve etkin bir biçimde ulaştırılacağına inanılmaktadır.

Yerel sosyal politikaların merkezi yönetimle bir bütünlük içinde etkin hale gelebilmesi için, yerel siyasetin sosyal politika alanlarının belirlenmesi kaçınılmaz duruma gelmektedir. Burada alanların hangi boyutta hangi yerel yönetim birimine ait olacağı, idari yapının özelliklerine ve sosyal politika alanında elde edilen deneysel birikimlere bağlı olduğu için, merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki işbirliği ve koordinasyon sorunundan bağımsız olarak yerel siyaset açısından önem taşıyan sosyal alanlar yerel yönetimler tarafından belirlenmek zorundadır. Bu çerçevede katılımcı ve sivil demokrasi anlayışına uygun olarak bir sosyal devletin, yerel uygulama yöntemleri ve aktörleri açısından yerel sosyal politikaların yeni görevlerini ve hedeflerini

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

yeniden gözden geçirmesi gerekmektedir (Seyyar, 2008: 33). Sosyal hizmet ve yardımların yerel yönetimler ve bilhassa da belediyeler eliyle sunulması sosyal belediyeciliğin doğmasını neden olmaktadır.

2.2.Sosyal Belediyecilik

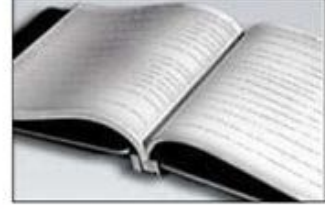
Yerel yönetimlerin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlar tanımlaması belde halkının sadece fiziki değil sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını da içine alan nitelikte bir anlam taşımaktadır (Öz ve Yıldırım, 2009: 457). Bu sebeple belediye hizmetleri üç kümede toplanmaktadır. Birincisi, kentin yolunu, suyunu, parkını yapmak, imarını yönetmek gibi rutin-klasik belediyecilik anlayışıdır. İkincisi, belde de bulunan insanların sosyo-ekonomik yapılarını güçlendirmeye yönelik olan belediyecilik anlayışıdır. Üçüncüsü ise, belde sınırları içinde yaşayanların sosyal varlıklar oldukları düşünülerek tasarlanan sosyal belediyecilik anlayışıdır (Can, 2006: 18).

Literatürde sosyal belediyecilik ile ilgili birçok tanım bulmak mümkün olmakla beraber en sık ve genel kullanılan tanımı şu şekilde öne çıkmaktadır. Sosyal Belediyecilik, yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi görevi yükleyen,, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını da kapsayacak biçimde sosyal amaçların gerçekleştirilmesi için çalışmalarını bu alanlara yönlendiren kapsamlı bir belediyecilik anlayışıdır. Ayrıca Akdoğan' da belirttiği gibi, işsiz ve

kimsesizlere yerel yönetimlerce yardım yapılması, sosyal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanması ile bilinçli politikalar üretilmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adaleti güçlendirmeye yönelik sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini bünyesinde barındıran bir modeldir (Akdoğan, 2006: 44).

Sosyal belediyecilik, sosyal devletin bir yansımasıdır. Güçlü karşısında güçsüzün, zayıfın korunması için gerekli önlemlerin alınması demektir (Orhan, 2007: 58). Fakat bu önlemlerin sağlıklı ve sürdürülebilir olması, sosyal bakımdan güçsüzlerin, zayıfların yapabilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda sosyal bakımdan güçsüzlere ve zayıflara yönelik bilinçlenme, temel mesleki eğitim fırsat eşitliğinin sağlanması gibi çalışmalar yürütülmektedir (Can, 2006: 18). Bu çerçevede sosyal belediyecilik, belediyelere sadece rutin görevleri yüklemenin dışında, onları sosyal problemlerin çözümünden de sorumlu tutmaktadır. Sosyal devletin yetersiz kaldığı durumlarda, sosyal belediyecilik anlayışı devreye girerek, sosyal sorunların azaltılmasında ve çözüme ulaştırılmasında önemli rol oynamaktadır (Öz ve Yıldırım, 2009: 457).

Sosyal belediyeciliğin işlevleri sosyalleştirme, sosyal kontrol, iyileştirme, harekete geçirme, yönlendirme, rehberlik ve yardım etme, gözetme ve yatırımlar gerçekleştirmektir. Ülkemizde sosyal belediyecilik kapsamında yer alan hizmetler, belediyelerin büyüklüğü,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

mahalli alanının nüfusu ve niteliği ve yine belediyelerin ekonomik gücü (Negiz, 2011: 326) elverdiği kadarıyla yürütülmeye çalışılmaktadır. Belediyeler birer hizmet birimi olarak altyapı, su, yol gibi rutin hizmetleri sunmalarının dışında sosyal, kültürel ve ekonomik nitelikli bir takım faaliyetleri de yürütmektedirler. Sosyal belediyecilik anlayışı yerel yönetimleri farklı konularda politikalar üretme, programlar hazırlama, çeşitli sorunlara çözüm getirme gibi değişik görevler altına sokmuştur. Belediyelerin bu kapsamda sunmaya çalıştıkları hizmetlere sosyal hizmetler, yapmaya çalıştıkları çeşitli yardımlara ise sosyal yardım denilmektedir.

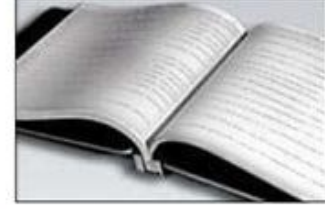
Sosyal yardım denildiğinde, asgari düzeyde bile kendisini ve bakmakla yükümlü olduğu kişileri geçindirme imkânı bulunmayan bireylere, ihtiyaç durumlarıyla orantılı olarak yapılan ve onları kendilerine yeterli duruma getirme amacını taşıyan aynı ve nakdi yardımlar olarak anlaşılmaktadır (www.radikal.com, 2012). Sosyal hizmet ise; bireyin ve toplumun gelişmesi için eşitsizliklerin ve çelişkilerin giderilmesi, ekonomik gelişmelerle sosyal gelişmelerin uyum içerisinde olması, toplumun ve insanların yaşam standartlarının yükseltilmesi için çaba harcayan, sosyal bilimci niteliklere sahip insanlar yetiştiren bir hizmet olarak tanımlanmaktadır. Sosyal hizmetlerin yapılmasının nedenleri; insanların sosyal durum ve refahlarıyla ilgilenerek, onların maddi ve manevi gelişmelerinin artırılmasıyla, onlara daha iyi bir yaşam düzeyi sağlamaktır (www.yerelsiyaset.com, 2012). Bir başka

deyişle sosyal belediyecilik hizmetlerin amacı, toplumun birçok nedenlerle mağdur kalmış kesimlerine insanlık onuruna yakışır bir sosyal ortam oluşturulması, özellikle yoksul kişilerin korunması, doğabilecek problemlerin giderilmesi yoluyla toplumsal huzurun sağlanması ve ortaya çıkabilecek sosyal sorunları önlenmesi yerel yönetimlerin öncelikli çalışmaları olmak zorundadır.

Ancak bu hizmetleri sunarken belediyeler tarafından sunulan hizmetlerin türü, yoğunluğu, kalitesi ve etkinliği belediyelerin büyüklüğüne, sahip oldukları kaynak ve nitelikli personel durumuna, hizmet götürülen toplumun gelişmişlik düzeyine ve özelliklerine göre değiştiğini unutmamakta fayda vardır (Negiz, 2011: 327).

3.SOSYAL DEVLET VE SOSYAL BELEDİYECİLİKTE YAŞANAN DÖNÜŞÜM

Küreselleşme ile gündeme gelen önemli olgulardan biri değişimdir. Devletlerin çevrelerinde yaşanan değişimi yakalamaları ve buna ayak uydurabilmeleri, varlıklarını devam ettirebilmeleri adına bir zorunluluk haline gelmiştir (Emini, 2009: 23). Günümüzde dünyanın her bölgesi, her türlü bilimsel disiplin ve çalışma alanları, kısacası insana yönelik her konu, küreselleşme ile değişime uğratılmaktadır (Cebeci, 2008: 23). Bir taraftan ekonomik krizlerin yaşandığı bir taraftan da küresel rekabetin başladığı 1970’li ve 1980’li yıllar sosyal devlet anlayışı için sorunların başladığı yıllar olarak görülmektedir. Günümüzde yaşanan küreselleşme süreci, sermayenin

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

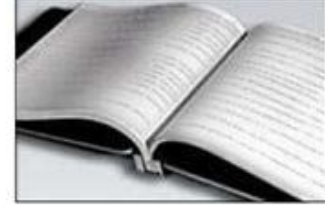
<http://www.akademikbakis.org>

küreselleşmesi veya neo-liberal politikaların mekan üzerindeki baskısı bir bakıma küreselleşme olarak adlandırılmaktadır. Küreselleşme ile merkezi devletlerin faaliyet alanı küçülürken, uluslararası sermayeye bağlı olarak yerel yönetimlerin (Alıcı, 2008: 85) önemi her geçen gün artırılmaktadır.

Devletin rolü konusunda artan merak 1960'lı yılların sonunda ortaya çıkmış, 1970'lerde artmış ve günümüzde yoğun bir biçimde gündeme oturmuştur. Devletin yeniden yapılandırılmasını hazırlayan olgu, sosyal devletin içine düştüğü sorunlar kadar devletlerin faaliyet gösterdikleri ortamın, küresel ekonomik gelişmelerle beraber çarpıcı bir değişim göstermesidir. Süreç içinde yaşanan teknolojik ilerleme, hizmetlerin yaygınlaşmasına ve piyasaların küresel ekonomiye ayak uydurmaya çalışmasına yol açmıştır. Genel olarak tüm değişimler, devletin sadece tedarik eden değil, kolaylaştıran ve düzenleyen unsur olarak değerlendirilmesi gerektiğini doğurmuştur (Gökbunar ve Kovanlılar, 1998: 251). 1980'li yıllarda yükselen liberal politikalar ile birlikte gündeme gelen devletin küçültülmesi ve etkinleştirilmesi tartışmalarının yanı sıra yerelleşme politikaları da (Sezer ve Vural, 2010: 204) sosyal devletin yeniden tasarlanması konusunda belirleyici unsurlarından olmuşlardır. Özellikle hizmetlerin sosyal devlet tarafından üretiminin ve sunulmasının çeşitli nedenlerden dolayı verimsiz olduğu ve sosyal refaha katkı sunmadığı yönünde gelişen eğilimler şu tavsiyeyi gündeme getirmiştir. Devlet doğrudan hizmet üretmek ve sunmak yerine bu hizmetlerin diğer kesimler

tarafından yapılma biçimini düzenlemeli ve kaynak sağlamalıdır. Böylece devlet dışında toplumun sahip olduğu güçler bazı kamu hizmetlerinin üretilmesinde kullanılmış olmaktadır (Çevik, 2007: 311).

Devletin sunmuş olduğu sosyal hizmetler aynı zamanda modern tanımları içinde birer sosyal haklardır. Ancak ne sosyal haklar ne de sosyal hizmet pratikleri ve ideolojileri, içinde buldukları devletlerin ve bölgelerin politik ikliminden ve ekonomik gidişatından ayrı ele alınamazlar, onlar bu kapsamda şekillenmekte ve uygulanmaktadır (Topcuoğlu ve Akbaş, 2009: 176). Sosyal politika alanında yapılan birçok çalışmada sınırlı da olsa yerel yönetimlerin sosyal devlet fonksiyonlarının yerine getirilmesindeki rolüne değinilmiş ve bu kurumların mahalli düzeydeki hizmetlerin sunulmasında merkezi yönetimlere göre daha etkin olduğu noktasında uzlaşmaya varılmıştır. Gerçekten, özellikle gelişmiş ülkelerde yerel yönetimlerin sosyal politika ve sosyal hizmetlerinin yerine getirilmesindeki payı, bilhassa, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra artmıştır. 1945-1975 yılları arası dönemde yerel yönetimler, merkezi idareler tarafından ulusal ölçekte planlanan sosyal programların uygulanmasında temel bir araç haline gelmişlerdir. Çünkü sosyal programları başlangıçta ulusal nitelikli olmalarına rağmen, programların uygulanması ve yerel düzeyde yorumlanması yerel yönetimlerin düzenlenmelerine bağlı olarak gerçekleştirilmiştir (Toprak ve Şataf, 2009: 14).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

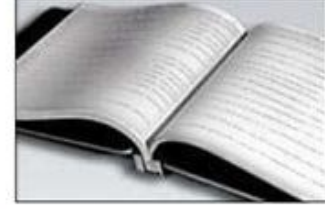
JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

Merkezi idare, yaşanan küreselleşme sonucunda birçok yetki ve gücünü uluslararası bölgesel kuruluşlara bırakmak zorunda kalmış ve bu süreçte kamusal hizmetlerin sunulması noktasında yerel yönetimler ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu öne çıkışta demokratikleşme, yerelleşme ve yönetim eğilimlerinin de etkisi söz konusu olmuştur (Yüksel, 2007: 290). Bununla birlikte devlet sermayesi ve iş çevresinin zaman içinde işbirliği içine girerek çeşitli önemli hizmetlerin sunumunda ortak ulusal ve yerel projeler üretmeleri, sosyal hizmetleri kamunun vatandaşa karşı bir sorumluluğu olmaktan çıkararak, sektörel bir anlayışa dönüştürmektedir (Topcuoğlu ve Akbaş, 2009: 177). Daha önce sosyal devlet tarafından, kurumsal düzenlemelerle ve politikalarla, hak temelli olarak yapılan sosyal hizmet ve yardımlar, bu süreçle beraber geçici politikalara dönüştürülmüş ve hizmet sunumu da yerelleştirilmiş ve piyasalaştırılmıştır. Vatandaşların sosyal haklarının yerini kişisel sorumluluk, gönüllü yardım ve kendi kendine yeterlilik gibi ilkeler almıştır. Sosyal hizmete ve yardıma ihtiyacı olan vatandaşın sosyal devlet tarafından korunması gereği yerini piyasa veya sivil toplum çerçevesinde kendi başının çaresine bakması anlayışına bırakmıştır. Devlet bu aşamada sadece geçici bir destek sağlayabilir konuma yerleştirilmiştir. Bu kavramların ve anlayışın sosyal hizmet ve yardım alanlarında yerelde uygulanmasının daha kolay olacağı açıktır (Öztürk ve Gül, 2012: 388-389).

Küreselleşme sürecinde sosyal devletin aşınmasına paralel olarak yerel yönetimlerin ön plana çıkmasının yanında sivil toplum ve enformel dayanışmanın da gündeme geldiği görülmüştür. Devletin elini çektiği sosyal politika uygulamalarının bazıları cemaat ilişkileri, aile dayanışması ile sivil topluma bırakılmıştır (Kesgin, 2012: 175). Neoliberaler, devlet ve sivil toplum örgütlerinin sınırlarını çizerek sivil toplum kuruluşlarını devlet karşısında öne çıkarmışlardır (Öztürk ve Gül, 2012: 379). Özellikle uygulamadaki bazı aksaklıklarına rağmen, kâr amacı gütmeyen bu sivil toplum kuruluşlarının elde ettiği başarılar, liberalleri oldukça tatmin etmiş ve bu alanın sosyal devlet kurumlarının bir alternatifi olarak literatüre sokma konusunda ısrarcı olmalarında etkin rol oynamıştır (Alp, 2009: 277). Ancak sosyal hizmet alanında sivil toplum kuruluşlarının faaliyette bulunması konusu tartışmalıdır. İlk etapta böyle bir hizmet sunumu etkin, verimli ve halk katılımına imkan veren bir şekilde görünmekle birlikte sivil toplumun bir baskı unsuru olduğu gerçeği bu olumlu bakış açısını zayıflatmaktadır. Bu süreçte en karlı ve sonuç olarak da en yıkıcı etkileri barındıran grup sosyal hizmet alanında faaliyette bulunan dini örgütlerdir. Her geçen gün sosyal hizmet alanında daha fazla görünen bu örgütler, toplumsal yapının değişimi noktasında sosyal hizmetlerin ne derecede etkili bir araç olduğunu keşfetmiş görünmektedir. Bu örgütler sonuçta, sosyal hizmetlerin birer hak olduğu fikrini yok ederek sosyal hizmetleri önemli bir rant alanı olarak araçsallaştırmaktadır (Topcuoğlu ve Akbaş,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

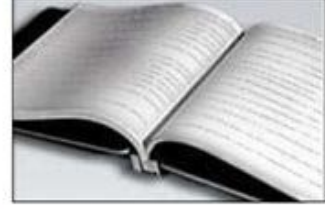
<http://www.akademikbakis.org>

2012: 179). Sosyal politika ve hizmetler konusunda merkezi idarenin görev alanına giren faaliyetler hayırseverlik yaklaşımı ile hareket eden sivil toplum kuruluşlarına ve bu alanda etki göstermeye çalışan diğer örgütlere bırakılmaya çalışılmaktadır. Ancak bu yaklaşım merkezi idarenin çözmesi gereken ulusal nitelikteki sorunlara iyi bir çözüm yolu görünmemektedir. Bugün popülist olamayan liberaller dahi geniş çaplı sorunların çözümünde bu yaklaşımın çare olamayacağı görüşündedir (Akyıldız, 2010: 55). Türkiye gibi sivil toplum kuruluşlarının yeterince gelişmediği, ara mekanizmaların etkisiz, devletin sosyo-ekonomik faaliyetlerinin zayıf kaldığı ülkelerde yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik görevini üstlenmeleri kaçınılmaz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır (Pektaş, 2010: 14).

Öte yandan, belediyelerin görev alanına giren çeşitli kentsel hizmetler günümüzde giderek daha fazla sosyal boyutu olan hizmetlere dönüşmektedirler. Kentte yaşayanların ihtiyaçları her geçen gün yerel hizmetler lehine değişmektedir. Birbirini etkileyen bu iki olgu, belediyelerin geleneksel belediyeçilik hizmetlerinin yanı sıra sosyal hizmetlere, sosyal yardımlara ve sosyal niteliği olan diğer alanlara kaymasına yol açmaktadır. Yerel halk ile iç içe olan belediye yöneticileri gerek hizmet demokrasisi, gerekse de seçimlerde daha fazla oy alabilme amacı bakımından sosyal belediyeçilik uygulamalarına sarılmaktadırlar. Özellikle, daha geniş imkanlara sahip belediyelerin sosyal

hizmetler ve yardımlar alanında giderek daha aktif olmaları bu gibi gerekçelere dayanmaktadır (Ateş, 2009: 91). Yerelleşme anlayışının etkisi ile özellikle 1990'lı yıllar sonrasında yerel yönetimler, yerel kalkınma, istihdam ve yoksullukla mücadele konularında yeniden söz sahibi olmaya başlamışlardır. Kalkınma çabaları, önceleri merkezi hükümetin bir sorunu olarak düşünülürken, bu tarihlerden sonra özellikle belediyeler yerel kalkınma projelerini hayata geçirmişlerdir. Özellikle büyükşehir belediyelerinde başlatılan ve hız kazanan sosyal belediyeçilik uygulamaları günümüze kadar varlığını artırarak devam ettirmiştir (Pektaş, 2010: 12).

Sosyal devlet ve sosyal politika alanlarında dönüşüm süreci yaşanırken ülkemizde ise yerel yönetimler, yasal ve idari düzenlemeler ve mali imkânlarla bağlı olarak zaman zaman değişmekle birlikte, sosyal politika alanında çok çeşitli görevler yerine getirmişlerdir. Ülkemizde belediyelerin sosyal politika alanındaki fonksiyonlarının neler olacağı belirsizliğini korumakla beraber yerel yönetimlerde sosyal politika oluşturmakla ilgili eğilimler gittikçe artmaktadır (Toprak ve Şataf, 2009: 14). Ancak, son yıllarda genel olarak belediyelerin sosyal ve kültürel alanlardaki etkinliklerine bakıldığında, Türkiye'de sosyal belediyeçiliğin birçok eksikliğinin olduğu göze çarpmaktadır. Sosyal barışa, kalkınmaya önemli katkılar sağlayacak önemli aktörlerden birisi olarak düşünülen sosyal belediyeçilik birçok belediye tarafından, belediyeçilik alanında yapılacak en son aşama olarak

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

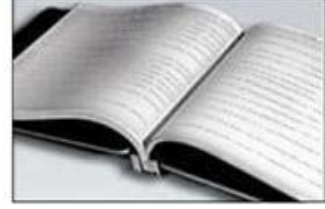
değerlendirilmektedir. Bu ise belediyelerin geniş kapsamlı sosyal belediyeçilik faaliyetlerine kendilerini kapatmalarını ve kendilerini dar kapsamlı sosyal belediyeçilik anlayışına mahkûm etmelerini doğurmaktadır (Öztürk ve Gül, 2012: 285).

Belediyelerin görece siyasi ve ekonomik özerklik kazanması sosyal belediyeçiliğin güçlenmesinin temel sebepleri arasındadır. Türkiye'deki sosyo-ekonomik dönüşüm, göçler ve ekonomik krizler, toplumsal sınıflar arasındaki eşitsizliklerin artmasına neden olmuştur. Merkezi yönetimin de liberalleşme süreci içinde temel görevlerinde yetersiz kalmasıyla ortaya çıkan boşluk belediyeler tarafından doldurulmaya çalışılmıştır. Belediyeler gerek halka hizmet etmek için gerekse yoksul kesimden daha çok oy alabilmek için diğer hizmetlerine nazaran belediye bütçesine yük getirmeyen sosyal transferlere ağırlık vermişlerdir. Bu da daha çok sosyal yardım ve sosyal hizmet şekline bürünerek gerçekleşmiştir. Belediyeler yapılan sosyal politika uygulamalarını kendi temel sorumlulukları olarak görmemekte ve merkezi yönetimin bu alanda karşılaştıkları sorunları çözmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar (Toprak ve Şataf, 2009: 14).

Sosyal belediyeçiliğin siyasi rant aracına dönüştürülmeye çalışılması önemli bir sorundur. Bu kapsamda belediyelerce kömür, gıda, burs gibi sosyal yardımların yapılması, oy veren seçmenlere verdiği sözleri tutmak ya da oylarını artırmak için kullanılabilir. Bu ise tarafsızlık,

nesnellik, açıklık, şeffaflık gibi ilkelerin terkedilerek, öznellik, partizanlık, kayırmacılık, keyfilik gibi uygulamaların olduğu bir sosyal belediyeçilik anlayışına yol açmaktadır. Bu durum, sosyal belediyeçilik çerçevesinde sunulan hizmetlerin ekonomik ve sosyal bir hak olarak görülmemesinden de ileri gelmektedir. Dolayısıyla belediyeler, sosyal yardım ve sosyal hizmetleri halkta minnet duygusunu uyandıracak ve siyasi rant elde edecek biçimde sunmaktadır (Öztürk ve Gül, 2012: 286)

Günümüzde sosyal belediyeçilik ve sosyal politikaların yerleşmesi ile beraber özellikle sosyal hizmet ve sosyal yardım alanında belediyelerin sorumluluklarının arttığı görülmektedir. Ülkemizde 2004 sonrası yerel yönetimler alanında yapılan reformlarla bu konulara ilişkin önemli düzenlemeler getirilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, belediyelere sosyal belediyeçilik açısından oldukça geniş yetki ve görevler vermektedir. Bu düzenlemeler sayesinde sosyal belediyeçilik konusunda kanuni altyapının yeterli hale geldiği söylenebilir. Ancak bu görev ve yetkilerin gereği gibi kullanılabilmesi için, belediye yöneticilerinin daha fazla bilinçlenmesi, belediyelerin mali sorunlarının çözülmesi ve yerel halk katılımı gibi önemli adımların atılması gereklidir (Toprak ve Şataf, 2009: 22).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

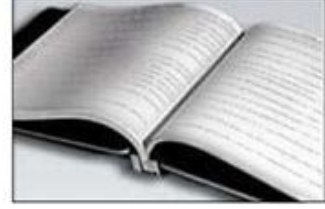
4.SOSYAL BELEDİYECİLİKTE KÜTAHYA BELEDİYESİ UYGULAMALARI

Çalışmanın bu aşamasında Kütahya Belediyesi'nin 2007 ile 2013 yılları arasında yapmış olduğu sosyal hizmetler, hizmet türleri ve hizmetten yararlananlar göz önünde bulundurularak sosyal yardım işlerinin faaliyet raporlarından elde edilen verilerle yorumlanmaya çalışılmıştır. Ancak belediyeye yapılan müracaatlara rağmen 2009 mali yılına ait sosyal yardım işleri faaliyet raporu ile ayrıca Kütahya Belediyesi Sosyal Hizmet İşler Müdürlüğü'nün 2007 yılında belediyenin bünyesinden ayrılarak ayrı bir birim şeklinde kurulması ve faaliyete geçmesinden dolayı 2007 yılından önceki sosyal hizmet işleri verilerine ulaşılamamıştır. Analizler 2007, 2008, 2010, 2011, 2012, 2013 mali yıllarına ait sosyal hizmet işleri faaliyet raporları üzerinden yapılmıştır.

Kütahya Belediyesi Sosyal İşler Müdürlüğü en temel amacı, sosyal devlet ilkesini benimseyerek sebebine bakılmaksızın her türlü yardıma ihtiyaç duyan ve bu ihtiyaçları tek başlarına gideremeyen birey ve gruplara yardımcı olmaktır. Vatandaşların güven ve huzur içinde yaşayabilecekleri ve aynı zamanda kişisel hak ve özgürlüklerini kullanabilecekleri bir ortam sağlamaktır. Güçsüzün yanında yer alarak sosyal adaletin tesis edilmesine katkıda bulunmaktır (Kütahya Belediyesi, 2012: 2).Buradan yola çıkıldığında Kütahya Belediyesi Sosyal İşler Müdürlüğü'nün (2007-2013) Yılları Arasında Sunulan Sosyal Hizmet Türleri ile Bu Hizmetlere Başvuruda Bulunan ve Başvurusu Kabul Edilerek Hizmetlerden Yararlanan Vatandaşlar biçimindeki sosyal belediyeciliğe yönelik çalışmaları aşağıdaki tabloda şu şekilde düzenlenmiştir:

Tablo 1: Kütahya Belediyesi Tarafından 2007-2013 Yılları Arasında Sunulan Sosyal Hizmet Türleri ile Bu Hizmetlere Başvuruda Bulunan ve Başvurusu Kabul Edilerek Hizmetlerden Yararlanan Vatandaşlar

Hizmet Türleri	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Bşv.	Kbl.	Bşv.	Kbl.			Bşv.	Kbl.	Bşv.	Kbl.	Bşv.	Kbl.	Bşv.	Kbl.
Yemek Hizmeti	430	316	430	316	-	-	784	700	952	900	952	893	651	352
Maddi Yardım	230	91	230	91	-	-	383	120	383	115	383	115	450	125

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

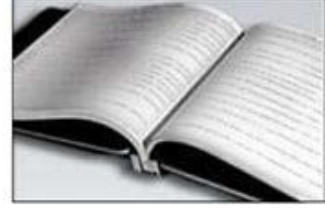
<http://www.akademikbakis.org>

Asker Yardımı	230	120	230	120	-	-	328	125	328	85	328	85	328	85
İnşaat Tamir Bakım Yardımı	85	53	85	53	-	-	158	132	178	132	158	132	85	65
Diyaliz servisi Yardımı	63	63	63	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yükseköğrenim Bursu	650	200	650	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kırtasiye Yardımı	3000	3000	3000	3000	-	-	3500	3500	4500	4500	4500	4500	4500	4500
Yakacak Yardımı	560	560	560	560	-	-	850	850	1500	1500	1500	1500	1500	1500
Yükseköğrenim Öğrencilerine Apart Daire Yardımı	-	-	-	-	-	-	25	25	25	25	17	17	29	22
Yolda Kalmış Vatandaşlara Ulaşım Yardımı	280	280	280	280	-	-	352	352	352	352	125	72	125	72
Gıda Bankası	-	-	-	-	-	-	850	850	850	850	1200	1200	1200	1200
Barınma Evi (evsizlere)	-	-	-	-	-	-	10	10	10	10	10	10	10	10

Kaynak: (Kütahya Belediyesi, 2007: 7-10; Kütahya Belediyesi, 2008: 6-7; Kütahya Belediyesi, 2010: 5-9; Kütahya Belediyesi, 2011: 5-9; Kütahya Belediyesi, 2012: 7-13; Kütahya Belediyesi, 2013: 164)

Kütahya Belediyesi Sosyal Hizmet İşler Müdürlüğü, yemek ihtiyacı olan vatandaşlara aşevi aracılığıyla yemek hizmeti sunmuştur. Bu hizmetten yararlananların sayısı 2007 ve 2008 yıllarında değişmemiştir. 2010 yılında ise 2007 yılına göre hem hizmetten faydalanmak amacıyla başvuruların hem de hizmetten yararlanma hakkına kavuşanların sayısı ciddi şekilde artış

göstermiştir. 2011 ve 2012 yıllarında yemek hizmetinden yararlananların sayısı hemen hemen aynı kalmakla birlikte 2010 yılından fazla olmuştur. Yemek hizmetine yapılan harcama miktarı 2007 yılında 568.610 TL (Kütahya Belediyesi, 2007: 10), 2010 yılında 903.000 TL (Kütahya Belediyesi, 2010: 9), 2011 yılında 995.208 TL (Kütahya Belediyesi, 2011: 10) ve 2012 yılında ise 1.212.227 TL (Kütahya

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

Belediyesi, 2012: 9) olarak saptanmıştır. 2013 yılında bu hizmetlerden yararlananların sayısında gözle görülür azalma olmuştur. 2013 yılında bütçeden yapılan harcama 613.163 TL'dir (Kütahya Belediyesi, 2013 :163). Elde edilen verilerden anlaşıldığı kadarıyla Kütahya Belediyesi tarafından sunulan yemek hizmetine harcanan kaynak miktarı 2013 yılında büyük düşüş göstermiştir.

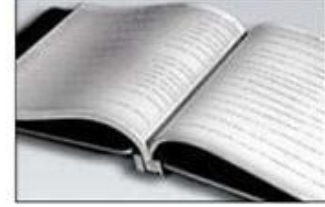
Belediye tarafından maddi yardım ihtiyacı olan vatandaşlara dönük hizmetler sunulmuştur. 2007 ile 2013 yılları arasında bu hizmetten yararlanan vatandaşların sayılarında dalgalanmalar görülmektedir. Maddi yardımın sunumunda 2007 yılında 156.000 TL (Kütahya Belediyesi, 2007: 9), 2010 yılında 117.700 TL (Kütahya Belediyesi, 2010: 9), 2011 yılında 151.928 TL (Kütahya Belediyesi, 2011: 8) ve 2012 yılında ise 200.170 TL (Kütahya Belediyesi, 2012: 8) . 2013 yılında belediyeye 450 kişi müracaat etmiş kabul edilen 125 kişiye ayda 150.000 TL geçici nakdi yardım yapılmıştır. 2013 yılında nakdi yardım için belediye bütçesinden yapılan harcama miktarı 170.100 TL olduğu saptanmıştır (Kütahya Belediyesi, 2013: 163).

Yardıma muhtaç asker ailelerine dönük olarak sunulan hizmetlerde 2007 yılında 62.000 TL (Kütahya Belediyesi, 2007: 9), 2010'da 139.755 TL (Kütahya Belediyesi, 2010: 9), 2011'de 79.860 TL (Kütahya Belediyesi, 2011: 8) ve 2012'de ise 181.500 TL (Kütahya Belediyesi, 2012: 8) harcama yapılmıştır. 2013 yılında, asker ailelerine aylık 142.00 TL ve asker eşlerine

çocuk başına 10.00 TL ilave dilerek nakdi yardım yapılmıştır. 2013 yılında asker aileleri ve çocukları için belediye bütçesinden yapılan toplam harcama 152.574.00 TL'dir. Bu verilerde gösteriyor ki yardıma muhtaç asker ailelerine yapılan yardımlarda artış gözlenmiştir (Kütahya Belediyesi, 2013: 163).

Kırtasiye yardımlarına ise 2007'de 18.000 TL (Kütahya Belediyesi, 2007: 9), 2010'da 20.903 TL (Kütahya Belediyesi, 2010: 9), 2011'de 19.559 TL (Kütahya Belediyesi, 2011: 8), ve 2012'de 58.563 TL (Kütahya Belediyesi, 2012: 8) tutarlarında kaynak harcanmıştır. 2013 yılında 4500 adet kırtasiye yardımı yapılmıştır. Kütahya Belediyesi bütçesinden 58.563.60 TL harcama yapılmıştır. Görüldüğü gibi hem yardıma muhtaç asker ailelerine yapılan yardımlarda hem de kırtasiye yardımlarında da 2012 ve 2013 yılında yapılan harcama miktarları önceki beş yıla göre ciddi biçimde artış göstermiştir.

Kütahya Belediyesi'nin sosyal belediyecilik kapsamında sunduğu hizmetler genel itibari ile oldukça çeşitlidir. Üstelik her geçen yıl yemek hizmeti, inşaat yardımı, kırtasiye yardımı, gıda yardımı, yakacak yardımı gibi hizmetlerde hem mali yönden hem de faydalanan bireylerin sayıları yönünden bir artışın olduğu görülmektedir. Bunun dışında belediye tarafından daha önce hiç sunulmamış yeni sosyal hizmetlerinde son yıllarda sosyal belediyecilik kapsamına dahil edilip sunulmaya başlandığı gözlenmektedir. Yüksek öğrenim öğrencilerine apart daire yardımı, muhtaç

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

aile ve bireylere yapılan gıda yardımı, amatör spor kulüplerine spor malzemesi ve evsiz vatandaşlara barınma evi yardımı (Kütahya Belediyesi, 2010: 10) gibi hizmetlerin sunumuna 2010 yılından itibaren başlanmış olup takip eden yıllarda da sunulmaya devam edilmiştir.

Belediyenin 2007 ve 2008 yıllarında gerçekleştirdiği sosyal hizmet faaliyetlerinin, faaliyet tutarlarının, hizmetlerden faydalanmak için başvuru yapanlarla hizmet almaya uygun görülen vatandaş sayılarının tamamen aynı olması da dikkat çekmektedir. Bu durumun gerçeği yansıtmaktan uzak olduğunu belirtmekte fayda vardır. Ayrıca Kütahya Belediyesinin 2009 yılına ait sosyal hizmet raporunun bulunmaması, 2009 yılının hem yerel seçim yılı olması hem de küresel krizin etkilerinin tam anlamı ile ekonomide hissedilmesi bakımından çalışmamız açısından son derece büyük bir kayıp olmuştur. Günümüzde belediyeler tarafından sunulan sosyal hizmetlerin artırma aracı olarak kullanıldığı yönünde oluşan düşüncenin (Pektaş, 2010: 12) Kütahya özelinde ne derecede gerçeği yansıttığı yönünde bir karşılaştırmadan yoksun kalınmıştır. Ancak 2013 yerel seçimlerinde yaşanan büyük oy kaybı sosyal hizmetlerdeki uygulamalardaki yetersizlikler gözle görülmektedir.

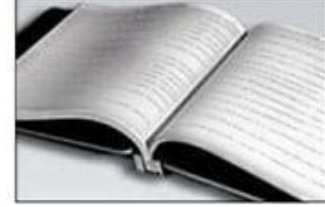
Sosyal devlet ve sosyal politika alanlarında dönüşümün yaşanması ile birlikte yerel yönetimlerin sosyal politika ve hizmetlerinde artış meydana geldiği görülmüştür (Toprak ve Şataf, 2009: 14). Kütahya Belediyesinin sosyal hizmet ve

yardımları faaliyet raporları yardımı ile incelendiğinde bu savı destekleyecek nitelikte gelişmenin yaşandığı ve özellikle son yıllarda belediyenin sosyal hizmetlerinde hem mali yönden bir artışın olduğu hem de hizmet çeşitliliğinin arttığı göze çarpmaktadır.

5.SONUÇ

1970’li yıllarla birlikte ortaya çıkan gelişmeler sosyal devlet anlayışını büyük bir bunalıma sürüklemiştir. Bu durumun esas sebebi olarak sosyal devlet uygulamaları gösterilmiştir. Bu ortamda yükselmeye başlayan yeni liberal politikalar sonucunda sosyal devletin dönüşümü gündeme gelmiştir. Küreselleşme anlayışının da bu sürece eklenmesi ile birlikte devletin küçültülmesi, sosyal politikaların azaltılması, bir kısım sosyal hizmetlerin piyasalaştırılması, sivil toplumun ön plana çıkarılması gibi söylemlerin dile getirildiği görülmüştür.

Sosyal devletin dönüşüm sürecine girmesi ve özellikle küreselleşme ile birlikte gelen yerelleşme anlayışı sosyal hizmetlerin yerel yönetimlere, gönüllü dini örgütlere ve kar amacı taşımayan sivil toplum kuruluşlarına devredilmesini ön plana çıkarmıştır. Ancak sivil toplum kuruluşlarının birer baskı grubu olması ile birlikte sosyal hizmetleri önemli bir rant alanı aracı haline getirmesi sivil toplum kuruluşlarına karşı bir önyargıyı oluşturmuştur. Böylece sivil toplum örgütlerinin sosyal hizmetleri sunmalarına olumsuz yaklaşılmasına yol açmıştır. Bu

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

durum yerel yönetim birimlerinin sosyal hizmetleri sunmaları gerektiği düşüncesi iyice güçlenmiştir. Türkiye’de ise durum farklı olmamış ve 2000 yılından sonra yerel yönetim alanında yapılan düzenlemeler ile bu birimlerin sosyal hizmet alanında görev ve yetkileri yasal gelişmelerle genişletilmiştir.

Kütahya Belediyesi sosyal hizmetler örneğinde ise, belediyenin sosyal hizmet anlayışı veriler yardımıyla incelendiğinde, son yıllarda belediyenin sunmuş olduğu sosyal hizmetlerin hem kaynak yönünden hem de yararlanan kişi sayısı bakımından arttığı saptanmıştır. Ayrıca belediyenin sunmuş olduğu sosyal hizmetlerin çeşitlendiği de açıkça görülmüştür. Belediyenin hizmet yükünün artmasına paralel olarak belediyenin gerek teçhizat bakımından gerekse personel sayısı bakımından büyümüş olduğu gözlenmiştir. Bu olumlu gelişmelere karşın, 2009 Yerel Seçimleri ile 2014 Yerel Seçimleri karşılaştırıldığında, Kütahya Belediye Başkanlığını elinde bulunduran AKP’nin 2009 yerel seçimlerinde oy oranı % 51,2 en yakın MHP’nin oy oranı % 16,2 dir. 2014 yerel seçimlerinde ise, AKP’nin oyları % 48,9’ye düşerken MHP’nin oyları ise % 46’ya çıkmıştır. Her ne kadar Kütahya Belediye Başkanlığını AKP kazanmış olsa da, AKP’nin oyları düşerken MHP’nin oyları büyük oranda yükselmiştir. Bu durum vatandaşların belediyenin sosyal belediyecilik anlayışını yeniden gözden geçirmesine yönelik tepkisi olarak değerlendirilebilir. Özellikle sosyal hizmet politikalarının önemli oluşu bir kez daha bu örnekte görülmüştür.

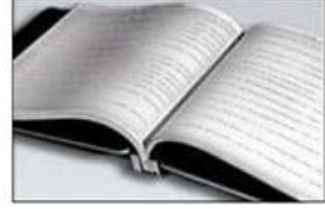
Kütahya halkının 2014 yerel seçimlerdeki vermiş olduğu oylarla, Kütahya Belediyesinin sosyal hizmet ve projelere yönelik politikalarının başarısızlığı gözler önüne serilmiştir. Böylece yapılan yanlışlıklardan bir an önce dönülerek, Kütahya Belediyesinin mevcut kaynakları ile orantılı olarak halka yönelik sosyal hizmet uygulamaları ve yeni projelerini bu dönemde halkın katılımı ile yürürlüğe koyması beklentilere ortadan kaldıracaktır.

Sonuç olarak; yerel yönetimlerin sosyal hizmetlere ağırlık vermesi olmazsa olmazdır. Her şeyden önce sosyal belediyecilik kavramı yoksullara ve ihtiyaç sahiplerine belirli dönemlerde aynî yardım ya da zor anlarda maddi yardım yapma biçiminde dar bir çerçevede değerlendirilmemelidir. Sosyal devlet anlayışı, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata aktif müdahalesini gerekli ve meşru gören bir anlayıştır. Çünkü bu yönüyle yapılan her türlü müdahale başarının anahtarıdır.

6.KAYNAKÇA

Akdoğan, Y. (2006).“Sosyal Belediyecilik”. Yerel Siyaset Dergisi, Sayı. 3, Mart, ss. 44-45

Akyıldız, F. (2010).“Sosyal Devlet Tarihe Gömülürken ‘Kamu Yararı’ ve ‘Sosyal Hizmet’ Kavramlarını Yeniden Düşünmek”. (Edit. Ahmet Hamdi Aydın vd.). Küreselleşme Karşısında Kamu

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

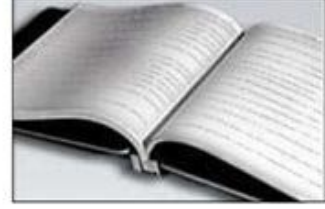
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

- Yönetimi ve Hizmetleri,
Kahramanmaraş Sütçü İmam
Üniversitesi, ss. 46-58,
Kahramanmaraş
- Alıcı, O.V. (2008).** “Küreselleşme-
Yerelleşme ve Yerel
Yönetimlerde Yaşanan
Dönüşüm”. Yerel Siyaset Dergisi,
S: 29, Mayıs, ss. 85-89
- Alp, S. (2009).** “Refah Devleti
Düşüncesinin Gelişimi ve Bir
Liberal Alternatif Olarak Üçüncü
Sektör”. Maliye Dergisi, S: 156,
Ocak-Haziran, ss. 265-279
- Atar, Y. (2000).** Türk Anayasa Hukuku.
Konya: Mimoza Yayınları
- Ateş, H. (2009).** “Sosyal Belediyecilik”.
Çerçeve Dergisi, Ocak, ss. 88-95
- Aydınlı, H.İ. (2004).** Sosyo-Ekonomik
Dönüşüm Sürecinde Belediyeler.
Ankara. Nobel Yayın Dağıtım
- Can, H. (2006).** “Sosyal Belediyecilik ve
Ümraniye”. Yerel Siyaset Dergisi,
Yıl: 1, Sayı: 5, Mayıs, ss. 18-19
- Cebeci, K. (2008).** “Küreselleşme
Bağlamında Ulus-Devletin
Egemenlik Gücünün Dönüşümü”.
Sayıştay Dergisi, S: 71, Ekim-
Aralık, ss. 23-39
- Çevik, H. H. (2007).** Türkiye’de Kamu
Yönetimi Sorunları.(3.Baskı).
Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Duman, İ.H. (1997).** Sosyal Devlet.
İstanbul: İnkılap Yayınları
- Emini, F. T. (2009).** “Türkiye’de Yerel
Yönetimler Reformunun İç ve Dış
Dinamikleri”. Yönetim ve
Ekonomi Dergisi, Celal Bayar
Üniversitesi, C: 16, S: 2, ss. 31-
48, Manisa
- Erdoğan, M. (2004).** Anayasa Hukukuna
Giriş. Ankara: Liberte Yayınları
- Gökbunar, R., Kovancılar, B.
(1998).** “Sosyal Refah Devleti ve
Değişim”. SDÜ İktisadi ve İdari
Bilimler Dergisi, S: 3, Güz, ss.
251-266, Isparta
- Heywood, A. (2007).** Siyaset. (Özipek,
Bekir Berat, Şahin, Bircan, Yıldız,
Metem, Kopuzlu, Zeynep,
Şeçilmişoğlu, Bahattin ve Yayla,
Atilla, K.,Çev.). Ankara: Adres
Yayınları
- [http://www.radikal.com.tr/Sayfa/yerel-
yonetimlerin-toplumsal-politikalara-
etki-ve-katkilari-2786/](http://www.radikal.com.tr/Sayfa/yerel-yonetimlerin-toplumsal-politikalara-etki-ve-katkilari-2786/) 15.12.2012
- [http://www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.
php?goster=ayrinti&id=1138/](http://www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=1138/)
15.12.2012
- Kaya, E., Şentürk, H. (2007).**
Muhafazakâr Demokraside Yerel
Yönetim Vizyonu. Ankara:Okutan
Yayıncılık
- Kesgin, B. (2012).** “Kentsel Yoksulluğa
Yönelik Yerinden ve Yerel
Müdahale: Sosyal Belediyecilik”.
SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

Sosyal Bilimler Dergisi, S: 26,
Ağustos, ss. 169-180, Isparta

Kolat, S. (2010). “Avrupa Birliği Sosyal Politikası Çerçevesinde Özürlülere Yönelik Ayrıcalıklı Mücadele ve Türkiye’deki Yansımaları”. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Ankara

Kütahya Belediyesi (2007). Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Faaliyet Raporu

Kütahya Belediyesi (2008). Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Faaliyet Raporu

Kütahya Belediyesi (2010). Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Faaliyet Raporu

Kütahya Belediyesi (2011). Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Faaliyet Raporu

Kütahya Belediyesi (2012). Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Faaliyet Raporu

Kütahya Belediyesi (2013). Kütahya Belediyesi Faaliyet Raporu

Negiz, N. (2011). “Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yaralanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma”. SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, ss. 323-341, Isparta

Orhan, H. (2007). “İstatistiklerle Isparta Belediyesi’nin Sosyal Belediyecilik Anlayışından Bir Kesit”. Yerel Siyaset Dergisi, Sayı: 24, Aralık, ss. 58-59

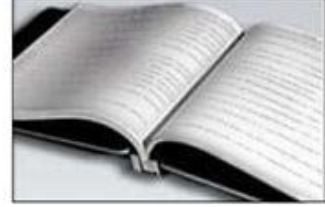
Öz, C.S., Yıldırım, S. (2009). “Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü”. I. Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu, Akdeniz Üniversitesi, 22-23 Ekim 2009, ss. 453-463, Antalya

Öztürk, H., Gül, H. (2012). “Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif Mi?”, IV. Sosyal Haklara Ulusal Sempozyumu, Sıtkı Kocaman Üniversitesi, 18-19 Ekim, ss. 377-392, Muğla

Pektaş, E.K. (2010). “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar”. SBE Akademik İncelemeler Dergisi, Sakarya Üniversitesi, C: 5, S: 1, ss. 4-22, Sakarya

Seyyar, A. (2008). “Yerel Siyasetin Gelişmesinde Sosyal Politikaların Önemi”. Yerel Siyaset Dergisi, Sayı:25, ss. 30-44

Sezer, Ö., Vural, T. (2010). “Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel yönetimler Arasında Yetki ve Görev Paylaşımı”. **Maliye**

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M-Y *** ID:398 K:366

<http://www.akademikbakis.org>

Dergisi, S: 159, Temmuz-Aralık,
ss. 203-219

Şaylan, G. (1995). Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi. (1.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi

Topçuoğlu, R.A., Akbaş, E. (2009). "Küreselleşme Sürecinde Daralan Sosyal Haklar ve Türkiye’de Sosyal Hizmet Sunumunda Yaşanan Dönüşümün Kuramsal ve Politik Çerçevesi". I. Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu, Akdeniz Üniversitesi, 22-23 Ekim, ss. 175-181 Antalya

Toprak, D., Şataf, C. (2009). "Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı". Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, C: 1, S: 1, ss. 11-24

Uçaktürk, T., Uçaktürk, A., Özkan, M.(2009). "Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği". VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, ss. 1-15, Çanakkale

Yüksel, F. (2007). "Sosyal Devletin Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimlerin Yeni İşlevleri", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C: 62, S: 1, ss. 279-298, Ankara